
Spis treści

Wspomaganie rozwoju mowy ... 3

Karty pracy ... 5

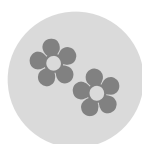
Przygotowanie do nauki czytania i pisania ... 47

Karty pracy ... 49

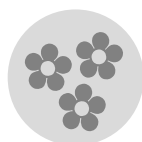
Objaśnienie symboli znajdujących się na kartach

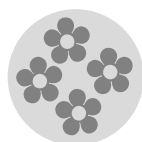
poziom I

poziom II

poziom III

karta do pracy z dzieckiem zdolnym

karta do pracy w domu

Wspomaganie rozwoju mowy

Dziecko, które przekracza próg przedszkola, ma opanowane podstawy systemu swojego języka. Rozumie kierowane do niego wypowiedzi i używa w mowie czynnej określonego zasobu słów. W ciągu okresu przedszkolnego poszerza swój słownik (dwulatek używa około 300–400 słów, trzylatek około 1000 słów, czterolatek około 1500, pięcioletek ponad 2 tys., sześciolatek około 3 tys.), coraz sprawniej operuje regułami fonetycznymi. W okresie przedszkolnym wzrasta też u dziecka umiejętność mówienia coraz dłuższymi zdaniami o coraz bardziej poprawnej budowie gramatycznej. Kiedy dziecko opuszcza przedszkole, swobodnie posługuje się mową, przekazuje emocje, pragnienia i dążenia, ujawnia zasób wiedzy, swobodnie komunikuje się z rówieśnikami i z dorosłymi.

Zwracajmy uwagę na:

- **Problemy ze słuchem** – Obserwujemy, czy dziecko adekwatnie reaguje na różne dźwięki, bardzo głośno mówi do kolegów, głośno odpowiada na pytania nauczycielki. Być może dziecko ma problemy ze słuchem. Jak najwcześniej należy wyjaśniać je z logopedą, pediatrą bądź audiologiem.
- **Ślinienie** – Dziecko ślini się, wykonuje dziwne ruchy językiem, kiedy zaczyna mówić. Być może po wcześniejszym okresie pozostało mu potykanie niemowlęce (w potykaniu niemowlęcym język pozostaje na dole) i wtedy jego ślinienie się byłoby uzasadnione.
- **Nosowanie** – Mówi przez nos, nauczyciel i rodzic mają wrażenie jakby nosek dziecka był zatkany i głos był stłumiony.
- **Słuch fonematyczny** – Jeśli pokażemy mu dwa rysunki: „butkę” i „pótkę” – dziecko słysząc słowo „butka”, wskaże na „pótkę” i odwrotnie – możemy podejrzewać, że ma problemy ze różnicowaniem słuchowym niektórych głosek, np.: b–p, d–t, c–cz, dź–ci. Być może słuch fonematyczny (mowny) malca jest zaburzony.
- **Seplenienie** – Wsuwa język między zęby podczas wymawiania niektórych głosek. Takie układanie języka podczas mówienia zawsze wskazuje na nieprawidłowości artykulacyjne.
- **Problemy z płynną mową** – Malec nie może rozpocząć mówienia, powtarza pierwszą bądź kolejną głoskę, sylabę w wyrazie, czasem cały wyraz czy frazę. Jeśli dziecko jest w wieku 2–3 lat, można przypuszczać, że mamy do czynienia z jankaniem rozwojowym (rozwojową nie płynnością mowy). Rozwojowa nie płynność ustąpi sama – pod warunkiem, że dziecko nie uświadomi sobie kłopotów z mową.
- **Kłopoty z oddychaniem** – Dziecko nabiera powietrza na początku, gdy zaczyna mówić i bardzo szybko, już po jednym, dwóch wyrazach dobiera powietrza. Wciąż brakuje mu powietrza i coraz częściej je „łapie”, denerwując się, gdy szybko musi coś powtórzyć. Prawdopodobnie ma kłopoty ze zsynchronizowaniem mowy z oddychaniem. Takie kłopoty zdarzają się u małych dzieci, gdy faza wdechu i wydechu jest zbyt krótka, gdy dziecko mówi na wdechu zamiast na wydechu.

Wspomaganie rozwoju mowy ma na celu m.in.:

- poprawę komunikacji dziecka z otoczeniem,
- umożliwienie werbalnego wyrażania swoich potrzeb,
- poznanie obowiązujących norm artykulacyjnych, fonetycznych i gramatycznych dla języka polskiego,
- umożliwienie dziecku uczestnictwa w różnych formach zabawy (kierowanej przez nauczyciela i inspirowanej przez kolegów),
- poprawienie funkcjonowania w grupie,
- przygotowanie do nauki czytania (poprawna artykulacja ma wpływ na naukę czytania),
- umożliwienie lepszego funkcjonowania w sytuacjach trudnych – rozwiązywania konfliktów, obrony własnych interesów, krytykowania i doceniania innych, tłumaczenia przyczyn i motywów postępowania,
- pomoc w lepszym rozumieniu poleceń wydawanych przez dorosłych – rodzica w domu, nauczyciela w przedszkolu,
- przekonanie dziecka, że zabawy artykulacyjne, opowiadanie, uczenie nowych słów, wierszyków na pamięć są przydatne dla dalszej edukacji.

Alicja Gołoś

Zapraszam Cię do zabawy w kotka.

- ❁ *Kotek gimnastykuje buzię przed piciem mleka* – na zmianę pokazujemy uśmiech i „pyszczek rybki” (wargi zaokrąglone) przy złączonych zębach.
- ❁ *Kotek pije mleko* – wysuwanie języka na brodę i chowanie go.
- ❁ *Kotkowi zostało mleko w kącikach ust* – dotykanie czubkiem języka raz do jednego, raz do drugiego kącika ust.
- ❁ *Kotek dokładnie oblizuje się po wypiciu mleka* – dokładne oblizywanie warg przy szeroko otwartej buzi.
- ❁ *Kotkowi zostało mleko na podniebieniu* – przyklejanie języka do podniebienia i odklejanie go.
- ❁ *Najedzony kotek wysyła do nas całusy* – ściąganie ust i wysuwanie do przodu.

